Friskare luft ger friskare barn

På uppdrag av regeringen har Folkhälsomyndigheten kartlagt hur luftkvaliteten i skolor och förskolor påverkar barns hälsa. I sin rapport belyser FHM värdet av att faktiskt mäta och vilka åtgärder som kan förbättra miljön. De ger även förslag på hur det nationella arbetet kan utvecklas.

1. Centrala slutsatser

- Barn är särskilt känsliga för luftföroreningar eftersom deras lungor och immunförsvar fortfarande utvecklas. De andas dessutom snabbare och är mer fysiskt aktiva.
- Många förskolor och skolor i Sverige ligger i områden med luftföroreningshalter över WHO:s riktlinjer, särskilt när det gäller partiklar (PM2,5).
- Dålig luftkvalitet ökar risken för astma, luftvägsinfektioner, nedsatt lungfunktion och förvärrade allergisymtom hos barn.
- Dålig luftkvalitet är framför allt en avgörande orsak till sämre kognitiv förmåga och inlärning.
- Inomhusluften påverkas av både utomhusmiljön och inomhuskällor som byggmaterial, inredning, fukt, mögel och damm. Även allergener (t.ex. pälsdjur) och kemikalier kan bidra till luftvägsbesvär.
- Ventilation, städning och hygienrutiner är avgörande för att hålla nere halter av partiklar, kemikalier och smittämnen. Luftrenare kan fungera som komplement men bör inte ersätta god ventilation.
- Utemiljön spelar stor roll: placering av skolor långt från tung trafik, minskad biltrafik i närområdet och ökad grönska förbättrar luftkvaliteten och bidrar även till fysisk aktivitet, minskat buller och bättre välbefinnande.

2. Identifierade kunskapsluckor

- Brist på systematisk övervakning av luftkvalitet i skolor och förskolor i Sverige.
- Otillräcklig kunskap om hälsoeffekter av kemikalier vid de nivåer och blandningar som barn exponeras för.
- Få interventionsstudier som visar vilka åtgärder som mest effektivt förbättrar barns hälsa.

3. Föreslagna åtgärder

- Fortsätt prioritera barns inomhusmiljö i det nationella tillsynsarbetet.
- Vidta åtgärder i utomhusmiljön – placera skolor längre från trafikerade vägar, skapa bättre förutsättningar för gång/cykel och öka grönskan.
- Införa hälsobaserade riktvärden för inomhusluft i Sverige.
- Utreda möjligheten till systematisk övervakning av luftkvalitet inomhus.

- Utveckla kunskapen om kostnadseffektiva åtgärder och deras samhällsnytta.
- Stärka samverkan mellan myndigheter på lokal, regional och nationell nivå.

4. Samhällsvinster

- Lägre halter luftföroreningar minskar inte bara luftvägsproblem utan också risken för hjärt- och kärlsjukdomar, cancer och kognitiva störningar.
- Friskare skolmiljöer bidrar till jämlik hälsa och kan minska sjukfrånvaro (VAB).
- God luftkvalitet i skolor och förskolor har en kompensatorisk funktion, särskilt i socioekonomiskt utsatta områden.

Detta är en kort sammanfattning av Folkhälsomyndighetens rapport *Friskare luft ger friskare barn* som du kan läsa i sin helhet här:

Friskare luft ger friskare barn – Kunskapssammanställning om betydelsen av god luftkvalitet i förskole- och skolmiljö

Vill du veta mer om hur din skola kan komma i gång med kontinuerlig luftövervakning? Läs vår guide eller besök envirio.co eller kontakta oss på info@envirio.co.